

1. Metalliteollisuus Toimialaseuranta tammikuu 2023

Tutkimusyksikkö

1. Metalliteollisuus

Sisällysluettelo

- 1.1. Metallien jalostus
- 1.2. Metallituotteiden valmistus
- 1.3. Koneiden ja laitteiden valmistus
- 1.4. Elektroniikkateollisuus
- 1.5. Sähkölaitteiden valmistus
- 1.6. Moottoriajoneuvojen ja perävaunujen valmistus
- 1.7. Muiden kulkuneuvojen valmistus

Metalliteollisuus vastaa Tilastokeskuksen luokittelua metalliteollisuuden aloista.

Toimialat (TOL 2008):

TOL 24 Metallien jalostus

TOL 25 Metallituotteiden valmistus

TOL 26 Tietokoneiden sekä elektronisten ja optisten tuotteiden valmistus

TOL 27 Sähkölaitteiden valmistus

TOL 28 Muiden koneiden ja laitteiden valmistus

TOL 29 Moottoriajoneuvojen valmistus

TOL 30 Muiden kulkuneuvojen valmistus

Sopimusalat: Teknologiateollisuus, Pelti- ja teollisuuseristysala, Veneenrakennusteollisuus

1.1. Metallien jalostus (Timo Eklund)

- Tuotannon vuosimuutos: +22 % (Q3/2021 → Q3/2022)
- Tuottajahinnat vuosimuutos: +28 % (Q3/2021 → Q3/2022)
- Norjalainen Blastr ilmoitti suunnittelevansa Inkooseen hiilivapaata terästä valmistavan tehtaan. Hankkeen kustannukset olisivat 4 miljardia euroa, ja tehdas työllistäisi valmistuttuaan 1 200 ihmistä.
- Hankkeen toteutuminen on yhä erittäin epävarmaa. Kuitenkin jo suunnitelmat kertovat siitä, että Suomi on varteenotettava kohde suurille ilmastoystävällisille investoinneille. Tärkein kiinnostusta lisäävä tekijä on tuulivoimalla tuotetun sähkön tarjonta. Suomessa on myös toimiva sähköverkko.
- Myös SSAB:n Raahen tehtaan muuntaminen hiilidioksidin osalta lähes nollapäästöiseksi on edennyt. Aiemmin tuotantoteknologian toimivuuteen liittyi epävarmuuksia, mutta suurimmat kysymykset on onnistuttu selvittämään.
- SSAB ei ole vielä päättänyt, tekeekö se ensimmäiset investoinnit hiilivapaaseen terästuotantoon Raahen vai Luulajaan. Yritys on viestinyt, että vaaka on kallistumassa Raahen suuntaan paremman sähköverkon takia.
- Kokonaisuutena metallien jalostuksen yrityksille vuosi 2022 oli erittäin kannattava.

1.2. Metallituotteiden valmistus (Mika Kärkkäinen)

- Tuotannon vuosimuutos: +5 % (Q3/2021 → Q3/2022)
- Tuottajahinnat vuosimuutos: +18 % (Q3/2021 → Q3/2022)
- Tavaraviennin arvon vuosimuutos: +8 % (Q3/2021 → Q3/2022)
- Metallien hinnat (teräs, sinkki, alumiini, nikkeli ja kupari) ovat selvästi 2010-luvun keskimääräisiä hintoja korkeammalla tasolla.
- Yrityksillä menee yleisesti hyvin. Suomen ja muiden maiden puolustusvälinehankinnat ovat esimerkiksi tuoneet edelleen kasvavassa määrin tilauksia Suomeen.
- Rakentamisen vähenemisestä seuraava heikentynyt taloudellinen näkymä on silti jo läsnä joidenkin yritysten arjessa. Esimerkiksi Abloy Oy ilmoitti käynnistävänsä kenties 14 henkilön lomautuksiin johtavat muutosneuvottelut.
- Merkittäviä yritysjärjestelyjä on menossa jatkuvasti. Yhdysvaltalainen pääomasijoitusrahastoyhtiö One Equity Partners osti Fortaco Oy:n Capmanilta syksyllä 2022. Pian yrityskaupan jälkeen Fortaco Oy on kertonut aikeistaan rakentaa tuotantolaitos Yhdysvaltoihin. Fortaco on Suomen isoimpia alihankinta-konepajayhtiöitä ja se työllistää Suomessa 420 henkilöä.

1.3. Koneiden ja laitteiden valmistus (Mika Kärkkäinen)

- Tuotannon vuosimuutos: +13 % (Q3/2021 → Q3/2022)
- Tuottajahinnat vuosimuutos: +9 % (Q3/2021 → Q3/2022)
- Tavaraviennin arvon vuosimuutos: +10 % (Q3/2021 → Q3/2022)
- Yrityksillä menee yleisesti hyvin. Komponenttipula haittaa vieläkin toimialan yritysten tuotantoa.
- Rakentamisen väheneminen tuntuu tälläkin toimialalla. Hanoja valmistava Oras Oy on käynyt ja saanut päätökseen koko henkilöstöä koskevat muutosneuvottelut. Lomautusuhka osuu 530 henkilöön.
- Wärtsilä Oyj ilmoitti loppuvuodesta 2022 käynnistävänsä 77 henkilöä koskevat muutosneuvottelut.
- Moventas Oy sulkee Rautpohjan konepajan ja työt loppuvat 60 ihmiseltä. Moventaksen liikevaihto vuonna 2021 oli 84 miljoonaa euroa ja henkilöstön määrä oli 300. Muutosten jälkeen henkilöstöä Jyväskylään jää vielä noin 200. Jyväskylään keskittyy huoltoliiketoimintaa ja tuotekehitystä. Varsinaista tuotantoa siirtyy Aasiaan. Moventaksen omistaa saksalainen Flender.
- Luopumista tapahtuu. Cargotec Oyj on ilmoittanut laittavansa McGregor-nimellä tunnetun kuormankäsittely-yksikkönsä myyntiin. Sen liikevaihto vuonna 2021 oli noin 550 miljoonaa euroa ja koko henkilöstön määrä oli 1 910, Suomi mukaan lukien.

1.4. Elektroniikkateollisuus (Timo Eklund)

- Tuotannon vuosimuutos: ei saatavana
- Tuottajahinnat vuosimuutos: +10 % (Q3/2021 → Q3/2022)
- Toimiala kärsi vuonna 2022 komponenttipulasta. Erityisesti mikrosirujen saannissa oli vaikeuksia. Häiriöt vähenivät vuoden loppua kohden tullessa.
- Monien Suomessa toimivien elektroniikkayritysten tuotteille on kysyntää, ja kauppa käy tällä hetkellä hyvin. Esimerkiksi Vaisala ilmoitti tammi-syyskuussa (Q1-Q3/2022) tilausten arvon kasvaneen +17 % edellisvuodesta. Erityisesti teollisten instrumenttien ja sähkönsiirrossa käytettävien laitteiden myynnin arvo kasvoi edellisvuoteen verrattuna huomattavasti.
- Myös Telesten vuosi on ollut edellistä vahvempi: tilausten arvo kasvoi +26 % (Q1-Q3/2022).
- Jotkut yritykset ovat kärsineet mikrosirupulasta näitä yrityksiä enemmän. Toimialan yleistä tilannetta voi kuitenkin pitää valoisana.

1.5. Sähkölaitteiden valmistus (Mika Kärkkäinen)

- Tuotannon vuosimuutos: ei saatavana
- Tuottajahinnat vuosimuutos: +16 % (Q3/2021 → Q3/2022)
- Tavaraviennin arvon vuosimuutos: +30 % (Q3/2021 → Q3/2022)
- Sähkölaitteiden valmistukselle tärkeä kuparin hinta on viime kuukaudet pysytellyt noin 40 prosenttia 2010-luvun keskiarvoja korkeammalla tasolla.
- Rakentamisen kääntyminen laskuun loppusyksystä ja Venäjän kaupan hiipuminen näkyvät joidenkin yritysten tekemisessä. Harviassa marraskuussa 2022 päättyneissä muutosneuvotteluissa vähentämistarpeeksi vahvistui 13 henkilöä ja lisäksi saatetaan toteuttaa lomautuksia ja vuosilomajärjestelyjä.
- Ranskalainen Nexans S.A. ostaa Reka Industrial Oyj:n kaapeliliiketoiminnan. Sen liikevaihto vuonna 2021 oli 134 miljoonaa euroa ja se työllisti 270 ihmistä. Reka Industrialin ylimääräinen yhtiökokous on jo hyväksynyt kaupan. Toteutuakseen se vaatii vielä kilpailuviranomaisen hyväksynnän.
- Akkujen valmistus työllistää suomalaisia monin eri tavoin. Ruotsalaisen Northvoltin värvääjät ovat matkustelleet Suomen länsirannikolla etsimässä työntekijöitä kohta jo 4000 ihmistä työllistävälle Skellefteån tehtaalle. Northvoltin omistajia ovat VW, BMW, Volvo, Siemens ja Epiroc (Atlas Copco).

1.6. Moottoriajoneuvojen ja perävaunujen valmistus (Timo Eklund)

- Tuotannon vuosimuutos: ei saatavana
- Tuottajahinnat vuosimuutos: +8 % (Q3/2021 → Q3/2022)
- Liikevaihdon vuosimuutos: +0 % (Q3/2021 → Q3/2022)

- Toimialan tuotantomäärä on kasvanut voimakkaasti viimeisen kymmenen vuoden aikana, mutta viime vuonna tuotanto kääntyi laskuun.
- Valmet Automotiven Uudenkaupungin tehtaan henkilöstömäärä on tippunut voimakkaasti parin viime vuoden aikana. Tällä hetkellä tehtaan henkilöstömäärä on noin 2 000. Tehtaalla aloitettiin uudet muutosneuvottelut, jotka koskevat 630 henkilöä.
- Supistumisen syynä on eri Mercedes-Benzin laskevat autotuotantomäärät. Viimeisimmän iskun aiheutti A-mallin tuotannon vähentäminen.
- Uudenkaupungin tehtaan tulevaisuus vaikuttaa kaikesta huolimatta turvatulta ja uusien tilausten saaminen on hyvin mahdollista. Yritys on aloittamassa Mercedes-Benzin urheiluauton ja parin start-up-yhtiön sähköautojen valmistusta.

1.7. Muiden kulkuneuvojen valmistus (Timo Eklund)

- Tuotannon vuosimuutos: ei saatavana
- Tuottajahinnat vuosimuutos: ei saatavana
- Rauman telakalla aloitettiin 20 henkilöä koskevat muutosneuvottelut. Telakalla on suuria vaikeuksia ja laivat valmistuvat jatkuvasti myöhässä.
- Helsingin telakan suomalaiset johtajat perustivat Helsinki Shipyard 1865 Oy –nimisen yrityksen vuoden lopulla. Järjestelyn tarkoitus on epäselvä, mutta se voi ennakoida telakan omistajanvaihdosta. Telakalla ei ole tulevaisuutta nykyisten venäläisten omistajien alaisuudessa.
- Helsingin telakka on keskittynyt jäässä kulkeviin aluksiin. Niille olisi kysyntää, mutta nykyinen omistusrakenne estää kauppojen synnyn. Ainakin Pohjois-Ruotsin suuret investointihankkeet luovat tarvetta uusille jäänmurtajille. Tähän asti Rauman telakkaa on pidetty ensisijaisena rakennuspaikkana Suomen ja Ruotsin seuraaville jäänmurtajille, mutta Rauman ongelmat ja Helsingin mahdollinen omistusjärjestelyt saattavat muuttaa asetelmaa.
- Transtech sai tammikuussa VR:ltä tilauksen uusista yö- ja autovaunuista.

Teollisuus
liitto